

Asia: VN/8871/2019

Begäran om utlåtande om regeringens propositionsutkast till riksdagen med förslag till lagstiftning om reformen av ordnandet av social- och hälsovård samt räddningsväsendet och om inrättandet av landskap

Bakgrundsuppgifter

Är den som svarar*

-

Respondentens officiella namn

Vasa sjukvårdsdistrikt samkommun

Namn på den person som antecknat svaret

Ansvarig beredare: sjukvårdsdistriktets direktör Marina Kinnunen, marina.kinnunen@vshp.fi, 044 323 1808

Personen som antecknat svaret: Päivi Berg, paivi.berg@vshp.fi, 040 128 6234

Insatsens namn och behandlingsdatum för svaret till utlåtandet

Styrelsen för Vasa sjukvårdsdistrikt, en remissdiskussion har förts om utlåtandet och styrelsen har informerats under beredningen av utlåtandet. Det slutgiltiga och tillställda utlåtandet tas till styrelsen för kännedom på styrelsemötet 28.9.2020

Frågor om reformens målsättningar

1. Kan man genom propositionen minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget ändras i det avseendet?

-

2. Kan man genom propositionen utveckla tillgången till, enhetligheten och effekten av räddningsväsendets tjänster på nationell, regional och lokal nivå? Säkerställer propositionen

synergifördelarna mellan räddningsväsendets räddningsverksamhet och social- och hälsovårdens akutsjukvård? Om inte, hur borde förslaget utvecklas?

-

3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i propositionen? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i propositionen?

-

Frågor om vårdlandskapslagen

4. Utgör vårdlandskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av förvaltningen och ekonomin i de kommande vårdlandskapen?

-

5. I 6 § i vårdlandskapslagen föreskrivs om landskapets möjlighet att sköta om uppgifterna som stöder de lagstadgade uppgifterna på sitt område samt bedriva affärsverksamhet med låg risk som stöder genomförandet av dess lagstadgade uppgifter. Stöder den föreslagna bestämmelsen förverkligandet av landskapets självstyre?

-

6. I kapitel 5 i vårdlandskapslagen regleras invånarnas rätt till inflytande i vårdlandskapet. Tryggas rätten till inflytande på ett tillräckligt sätt i propositionen?

-

7. I kapitel 8 i vårdlandskapslagen regleras samarbetet mellan vårdlandskapen. Är förslaget ändamålsenligt med tanke på vårdlandskapens verksamhet och samarbetet?

-

8. Styrningen av vårdlandskapets ekonomi grundar sig särskilt på vårdlandskapslagen och lagen om vårdlandskapens finansiering. Styr vårdlandskapens finansieringsmodell och den finansiella styrningsmekanismen enligt vårdlandskapslagen vårdlandskapens ekonomiska skötsel på ett ändamålsenligt sätt?

-

9. I kapitel 3 i vårdlandskapslagen föreskrivs bland annat om vårdlandskapets upplåningsbemyndigande samt styrningen av investeringar på ett sätt som beaktar balansen i hela den offentliga ekonomin. Det föreslås inga särskilda bestämmelser om förvaltningen av de lokaler som överläts till vårdlandskapen. Tryggar den föreslagna modellen för finansiering och styrning av investeringar genomförandet av nödvändiga investeringar på ett ändamålsenligt sätt? I svaret kan du ta ställning till hur förvaltningen av lokalerna kunde ordnas på lokal, regional eller nationell nivå.

-

10. Landskapslagens paragrafspecifika ändringsförslag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

11. Övriga fritt formulerade observationen om landskapslagen.

-

Frågor om lagen om ordnande av social- och hälsovård

12. Utgör lagen om ordnande av social- och hälsovård en ändamålsenlig allmän lag för ordnandet av offentlig social- och hälsovård?

-

13. Tryggar bestämmelserna i lagen om ordnande av social- och hälsovård en jämlik tillgång till social- och hälsovårdstjänster?

-

14. Tryggar de uppgifter som i lagförslaget fastställts för kommunen och landskapet genomförandet av målet att främja befolkningens välfärd och hälsa?

-

15. Tryggar bestämmelsen i 8 § att ansvaret för ordnande av social- och hälsovård genomförs på ett tillräckligt och ändamålsenligt sätt?

-

16. Är bestämmelsen i 12 § om upphandling av köptjänster och bestämmelsen i 12 a § om användning av hyrd arbetskraft ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

-

17. Är kraven enligt 13 § med avseende på privata tjänsteproducenter motiverade?

-

18. Är bestämmelsen i 16 § om privat tjänsteproducent som underleverantör ändamålsenlig och genomförbar i praktiken?

-

19. Är bestämmelsen i 33–36 § om vårdlandskapens samarbetsområde och samarbetsavtal ändamålsenlig i sin helhet?

-

20. Tryggar bestämmelsen i 37 § tvåspråkiga vårdlandskaps samarbete med avseende på tillgången till svenskspråkiga tjänster?

-

21. Är bestämmelsen i 49 § om beredskapscenter ändamålsenlig och motiverad?

22. Vilken vårdlandskap borde föreskrivas som ansvarig för att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster (31 §) i hela landet?

-

23. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av social- och hälsovård. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

24. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

-

Frågor om lagen om ordnande av räddningsväsendet

25. I 8 § i lagen föreslås bestämmelser om de riksomfattande målsättningarna för ordnandet av räddningsväsendet. I bestämmelsen listas det som måste definieras i de riksomfattande strategiska målsättningarna. Listan är inte fullständig. Är punkterna som listas i bestämmelsen motiverade?

-

26. Vad borde tilläggas/avlägsnas?

-

27. I 13 § i lagen föreslås bestämmelser om vårdlandskapets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet. I 16 § i lagen föreslås dessutom bestämmelser om räddningsväsendets egenkontroll i vårdlandskapet. Är förslaget om uppföljnings-, utvärderings- och egenkontrollshelheten i vårdlandskapen ändamålsenlig?

-

28. I paragraf 5 i lagen om ordnande av räddningsväsendet föreskrivs sammanslagning av uppgifter till större helheter om det är nödvändigt för att trygga tillgången till, enhetligheten eller kvaliteten på tjänsterna eller med avseende på uppgifternas komplexitet eller höga kostnader som de medför. Är de sammanslagna uppgifterna i bestämmelsen motiverade?

-

29. Vilka specialresurser inom den internationella räddningsverksamheten (utrustning, sammansättningar) skulle vara ändamålsenliga att sammanslå för något landskap/några landskap att sköta?

-

30. Vilka åtgärder som krävs för att ge och ta emot internationellt bistånd (varningar, utrustning etc.) skulle vara ändamålsenliga att sammanslå till något landskap/några landskap och om ja, till vilket landskap/vilka landskap?

-

31. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om ordnande av räddningsväsendet. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar

-

32. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om ordnande av räddningsväsendet.

-

Frågor om lagen om införande av lag

33. Grunden för vårdlandskapens regionala indelning är en kommunbaserad landskapsindelning som föreskrivs i 5 § i lagen om införande av lag. Är den föreslagna regionala indelningen ändamålsenlig med avseende på ordnandet av social- och hälsovård och räddningsväsendet?

-

34. Enligt 3 § i vårdlandskapsstrukturlagen utgör landskapsindelningen precis som nu även grunden för andra statliga regionala indelningar. Dessutom utgör landskapsindelningen grunden för indelningen av landskapsförbundens verksamhetsområden. Är den regionala indelningen som föreslås i 5 § ändamålsenlig med avseende på övrig regionförvaltning?

-

35. I lagförslaget föreslås att Södra Savolax och Norra Savolax landskap ändras så att Enonkoski, Rantasalmi, Nyslott och Sulkava skulle överföras från Södra Savolax till Norra Savolax. Ändringen inverkar både på vårdlandskapet och på landskapsindelningen som utgör grunden för den statliga regionala indelningen. Till vilket landskap borde dessa kommuner höra och vilka effekter har alternativen på respondentens verksamhet:

-

36. I lagförslaget ansvarar fyra vårdlandskap (Östra Nylands vårdlandskap, Mellersta Nylands vårdlandskap, Västra Nylands vårdlandskap, Vanda-Kervos vårdlandskap) samt Helsingfors stad, som inte ingår i något vårdlandskap, för ordnandet av social- och hälsovården i Nylands landskapsområde. Med avseende på övriga regionala indelningar utgör Nylands nuvarande landskap en helhet. Är den föreslagna bestämmelsen ändamålsenlig med avseende på de regionala indelningarna?

-

37. Tryggar sammansättningen av de tillfälliga organen och de lagstadgade uppgifterna verkställandet av reformen (7-8 §)?

-

38. Enligt kapitel 4 i lagen om införande av lag överförs kommuners och vissa samkommuners lösa egendom, semesterlöneskuld och avtal som hänför sig till sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens samkommuners, social- och hälsovårdens samt räddningsväsendets uppgifter till vårdlandskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter kvarstår i kommunernas ägo. Är lösningen med avseende på egendomsarrangemanget godtagbar?

-

39. I kapitel 4 i lagen om införande av lag föreskrivs om kommunernas rättighet att få ersättning från staten för direkta kostnader som egendomsarrangemanget i samband med reformen orsakat samt för ersättningsförfaranden. Ersättningen riktar sig i första hand till kommunernas och samkommunernas

kvarstående tillgångsposter, till exempel kostnader för lokaler som tagits ur bruk efter övergångsperioden. Är kompensationsbestämmelsen godtagbar?

-

40. Enligt 17 § i lagen om införande av lag överförs personal som arbetar i kommunala organisationer som producerar tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet till landskapens tjänst i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom överförs personal, som huvudsakligen utför social- och hälsovårdsuppgifter i andra kommunala förvaltningstjänster eller stödtjänster, till landskapen. Har bestämmelserna om överföringen av personal föreskrivits på ett ändamålsenligt sätt med avseende på personalens ställning?

-

41. Är bestämmelsen om utläggningsavtalens ogiltighet enligt 28 § motiverad och tryggar den parternas ställning tillräckligt?

-

42. Tryggar förslagen om delningen av Kårkullas verksamhet kontinuiteten i dess verksamhet som vårdlandskapens verksamhet?

-

43. Enligt förslaget träder reformen i kraft år 2023. Kan reformen genomföras inom tidtabellen som föreslås i reformen?

-

44. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om införande av lag. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

45. Övriga fritt formulerade observationer om lagen om införande av lag.

-

Frågor om lagen om landskapens finansiering

46. Staten finansierar huvudsakligen verksamheten i vårdlandskapen som grundas, dvs. ansvaret för finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna riktas till staten. Är lösningen ändamålsenlig med avseende på reformens målsättningar?

-

47. Statens finansieringsnivå för varje finansår grundar sig i princip på vårdlandskapets kalkylerade kostnader för föregående år. Nivån på den statliga finansieringen höjs årligen på grundval av den uppskattade ändringen av tjänstebehov (7 §), kostnadsnivån (prisernas) (8 §), ändringar i uppgifter (9 §) samt faktiska kostnader (10 §). På höjningen av räddningsväsendets finansieringsnivå tillämpas dock inte höjning som grundar sig på ändring i behovet av tjänster. Med avseende på förändringar i behovet av tjänster inkluderar propositionen en faktor som delvis dämpar den statliga finansieringens tillväxt så att

80 % av det uppskattade ändringsbehovet beaktas från och med tredje året (36 §). Dessutom har vårdlandskapet rätt till tilläggsfinansiering under förutsättning att kraven som avses i 11 § i lagen uppfylls. Har vårdlandskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar att klara av de lagstadgade uppgifterna?

-

48. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 3) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av social- och hälsovårdsuppgifterna och deras viktkoefficienter motiverade?

-

49. Är bestämningsfaktorerna (kapitel 4) för finansieringen av vårdlandskapens statliga finansiering av räddningsväsendets uppgifter och dess viktkoefficienter motiverade?

-

a) Är övergångsperioden för landskapens finansiering för åren 2023–2029 tillräcklig?

-

b) Är den tillsvidare permanenta maximala förändringsutjämningen godtagbar?

-

51. Statens finansiering betalas månatligen till vårdlandskapen senast den första dagen i månaden. I januari och juni under finansåret betalas vardera månad 2/12 av hela årets finansiering och de övriga månaderna kvarvarande finansiering i jämnstora poster (25 §). Dessutom betalas hälften av betalningsposten för januari finansiering år 2023 till vårdlandskapet den 1 december år 2022 (37 §). Är tidtabellen för betalningen av finansieringen ändamålsenlig med avseende på betalningsförmågan och förvaltningen av kassan?

-

52. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagen om landskapens finansiering. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

53. Övriga fritt formulerade observationen om lagen om landskapens finansiering.

-

Lagstiftning om kommunernas finansiering

54. Är utjämningsystemet som föreslås för att lindra de betydande kommunspecifika förändringarna i samband med vårdreformen som presenteras i statsandelssystemet godtagbara och tillräckliga (lag om statsandel för kommunal basservice 29 och 30 §)?

-

55. Är statsandelskriterierna samt deras betydelse i allmänhet motiverade (lagen om statsandel för kommunal basservice, kapitel 2 samt utkast till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?

-

56. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagstiftningen om kommunernas finansiering. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

57. Övriga fritt formulerade observationer om lagstiftningen om kommunernas finansiering.

Skattelagstiftning

58. Anser ni att ändringarna i skattesystemet som föreslås för insamling av landskapens finansiering är godtagbara?

-

59. Paragrafspecifika ändringsförslag till skattelagstiftningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

60. Fritt formulerade observationer om skattelagstiftningen.

Lagstiftning om landskapens och kommunernas personal

61. Tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunal personal föreslås ändras till att omfatta även landskapens personal. Intressebevakningen för arbetsgivare i landskapen sköts av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT som stadgas i ny lag. Är de föreslagna bestämmelserna om personalens ställning och intressebevakningen för arbetsgivare ändamålsenliga?

-

62. Är bestämmelserna om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?

-

63. Fritt formulerade observationer om personalen ställning och/eller intressebevakningen för arbetsgivare samt pensionerna.

Nyland-lagen

64. Tryggar Nylands speciallag ett jämlikt ordnande av social- och hälsovården i förhållande till övriga landet?

65. Tryggar bestämmelserna om HUS lagstadgade uppgifter ordnandet av specialsjukvården samt universitetssjukhusets forsknings-, utvecklings- och undervisningsuppgifter (5 §)?

-

66. Är bestämmelserna om fördelningen av organiseringsansvaret av hälsovården i Nyland ändamålsenlig (Nylands vårdlandskaps och Helsingfors stads primära organiseringsansvar, HUS lagstadgade uppgifter och HUS organiseringsavtal; 4, 5 och 10 §)?

-

67. Är bestämmelserna om åtskiljandet av Helsingfors stads ekonomi ändamålsenliga och tillräckliga för att trygga en jämlik verksamhet med avseende på övriga landet (kapitel 5)?

-

68. Paragrafspecifika ändringsförslag till skattelagstiftningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

69. Fritt formulerade observationer om Nylands speciallag?

-

Lagar om den allmänna förvaltningen

70. Paragrafspecifika ändringsförslag till lagarna om den allmänna förvaltningen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar

-

71. Fritt formulerade observationer om lagstiftningen om den allmänna förvaltningen.

-

Frågor om vårdlandskapsstrukturlagen

72. I vårdlandskapsstrukturlagen föreskrivs om landskapsindelningen som även utgör grunden för vårdlandskapens områden. Dessutom föreskriver lagen om ändring av vårdlandskapen som även leder till ändring av motsvarande område i landskapsindelningen. Är kriterierna för förhållandet mellan de föreslagna vårdlandskapen och landskapsindelningen på grundval av dessa samt ändringsprocessen för indelningen tydliga och ändamålsenliga med beaktande av landskapsindelningens betydelse för övriga regionindelningar?

-

73. Anser ni att de föreslagna förutsättningarna för ändringen av vårdlandskapen är ändamålsenliga med avseende på social- och hälsovården samt räddningsväsendet? (särskilt vårdlandskapsstrukturlagen 2, 5 och 10 §)

-

74. Paragrafspecifika ändringsförslag om vårdlandskapsstrukturlagen. ANVISNING: Specificera svaret med avseende på vilken paragraf ändringsförslaget gäller genom att ange paragrafens nummer innan ändringsförslaget. Gör så för varje paragraf som du kommenterar.

-

75. Övriga fritt formulerade observationer om vårdlandskapsstrukturlagen.

-

Styrningen av landskapen

76. Statens styrning i ordnandet av både social- och hälsovården och räddningsväsendet stärks. Är det här motiverat med avseende på reformens målsättningar?

-

77. Ministerierna och landskapet för årliga förhandlingar där landskapets verksamhet och ekonomi granskas med avseende på faktiska uppgifter och prognoser. Dessutom förs separata styrningsförhandlingar varje år enligt samarbetsområde. Är målsättningen med förhandlingarna och ärendehelheten som ska behandlas ändamålsenlig?

-

78. Mellan landskapen och statsrådet planeras en aktiv styrning som grundar sig på interaktion mellan ministerierna och de organiseringsansvariga instanserna. Styrningen grundar sig på öppna åsikter och informationsutbyte samt en kontinuerlig utvärdering av arrangörernas verksamhet och ekonomi. Är styrningsmodellen motiverad med avseende på reformens målsättningar?

-

Reformens effekter

79. I bedömningen av effekterna har propositionens centrala effekter beskrivits. Till vilken del borde bedömningen av effekterna korrigeras, preciseras eller kompletteras?

-

80. Har reformens ändringskostnader sakenligt identifierats och uppskattats?

-

81. Förändringskostnaderna för IKT och informationsförvaltningen till följd av reformen bedöms konsekvensbedömningen i regeringens proposition på grundval av kostnadsberäkningarna som identifierats landskaps- och vårdberedningen för den föregående valperioden. Hurudana preciseringar och kompletteringar borde göras i de föreslagna bedömningarna?

-

82. Era åsikter om andra eventuella effekter i den föreslagna servicestrukturen med avseende på IKT och digitala frågor?

-

a) åren 2021-2022?

-

b) åren 2023-2024?

-

c) från och med år 2025?

-

a) åren 2021-2022?

-

b) åren 2023-2024?

-

c) från och med år 2025 alkaen?

-

85. Ska upphandlingsavtal som överförs till vårdlandskapen enligt er bedömning ogiltigförklaras med stöd av bestämmelsen om organiseringsansvar och köptjänster? a)

-

b) om ja, vilket är de ogiltigförklarade avtalens värde i euro?

-

c) hänför det sig enligt er bedömning investeringar som blir onyttiga för privata tjänsteproducenter i de ogiltigförklarade avtalen, vad utgörs dessa direkta onyttiga investeringar av och hur stora förluster är det fråga om?

-

Stöd för verkställande av reformen

86. Inom vilka områden bedömer ni att ni behöver riksomfattande stöd för det regionala genomförandet av reformen

-

annat, vad?

-

Övriga frågor

87. Eventuella förslag på att ersätta begreppet "vårdlandskap" med ett annat begrepp.

88. Förslag på namn till ert vårdlandskap.

Österbottens välfärdsområde - Pohjanmaan hyvinvointialue

89. Övriga fritt formulerade observationer om regeringens propositionsutkast.

Vasa sjukvårdsdistrikt samkommuns utlåtande:

Verksamheten i Vasa sjukvårdsdistrikt överförs till samkommunen för Österbottens välfärdsområde 1.1.2022. I Österbotten har man berett ett gemensamt utlåtande som i sin helhet skickas som välfärdssamkommunens utlåtande. Vasa sjukvårdsdistrikt vill ändå med detta utlåtande framhäva de angelägenheter som är viktiga betraktat från sjukvårdsdistriktets perspektiv.

De mål som uppställts för reformen är väsentliga och viktiga. Vasa sjukvårdsdistrikt anser det ändamålsenligt att social- och hälsovården samt räddningsväsendet och den prehospitla akutsjukvården organiseras av en aktör och i överensstämmelse med samma regionindelning. I princip är det motiverat att regionindelningen blir enhetlig.

I Österbotten håller man redan nu på att forma en frivillig och kommunfinansierad samkommun för Österbottens välfärdsområde där primärvården, socialvården och den specialiserade sjukvården integreras under en och samma aktör till en verksamhet som inleds år 2022. Våra mål är likformiga med de som mål som uppställts för den nationella social- och hälsovårdsreformen, men vi vill framhäva att regionen måste ges äkta makt att besluta i ärenden som berör den egna regionen och med iakttagande av de särdrag som präglar vår region. Till denna del måste den lagstiftning som nu varit på remiss utvecklas.

Lagpropositionen innebär att samhällsstyrningen centraliseras i avsevärd utsträckning. I lagpropositionen framhävs statens roll, medan landskapets reella självstyrelse blir knapp i synnerhet när det gäller ekonomi, finansiering och investering. I lagpropositionen borde samarbetet mellan vårdlandskapen och kommunerna i regionen beaktas bättre. För att vårdlandskapen ska förmå vara verksamma i en föränderlig miljö borde verksamheten kunna anpassas tillräckligt smidigt. I lagpropositionen blir förfarandena mellan vårdlandskapet och staten omåttligt centraliserade, trots att den reella verksamheten bedrivs i kontaktytan mellan landskapet och kommunen. Lagpropositionen skapar landskap med en svag självstyrelse och inskränker också väsentligt på de autonoma kommunernas roll.

Lagpropositionen tar heller inte tillräckligt hänsyn till de olikheter som finns mellan olika landskap. För att möjliggöra en reell självstyrelse som bemöter befolkningens behov måste självstyrelsen utvidgas i fråga om det beslutsfattande som hänför sig till ekonomi, investeringsmöjligheter, låntagning och den egna organisationen.

I Österbotten har man medvetet allokerat resurser till social- och hälsovården. Ingen torde kunna förneka att detta inte har inverkat på att vi i Österbotten har den friskaste befolkningen. I enlighet med vårdlandskapslagstiftningen kommer finansieringen i Österbotten enligt nuvarande beräkningar att minska tredje mest i Finland, med -186 €/invånare, dvs. med totalt -33 miljoner. Grannområdet kommer att få 3 838 €/invånare för att organisera sina tjänster, medan Österbotten bara kommer att få 3 321 €/invånare. Lagstiftningen förutsätter dock att servicesystemet ska tillhandahålla samma tjänster för befolkningen i bägge landskap. Är tanken då att man ska anställa färre personer eller låta bli att ordna vissa tjänster överhuvudtaget, varvid servicekvaliteten blir lidande och det likvärdiga bemötandet av medborgarna inte förverkligas? I Österbotten ställs vi inför en utmaning också på grund av att invånarna i regionen med anledning av geografiska orsaker använder sig av tjänster som ordnas av grannområden som har tillgång till mera pengar, vilket även kommer att påverka våra egna möjligheter att ordna tjänster för vår egen befolkning i och med att vi betalar mer för köptjänster till något annat landskap.

Finansieringen minskar via flera olika instrument i modellen, eftersom exempelvis förändringar i servicebehov bara beaktas till 80 procent. Finansieringen ökar bara om befolkningen mår sämre och servicebehovet tilltar. En finansieringsmodell som är så här kraftigt behovskorrigerad beaktar inte servicesystemet i sin helhet (vilket det ändå är). Modellen saknar alltså incitament som sporrar till att befolkningen ska bli frisk och välmående utan att finansieringen minskar.

Finansieringsmodellen är inte godtagbar i föreslagen form. Finansieringslagen måste utvecklas så att finansieringsmodellen uppmuntrar till en välmående befolkning och stärker en reell självstyrelse. Det måste finnas en klar plan för införandet av en landskapsskatt redan innan lagarna godkänns. I lagpropositionen måste kommunens förutsättningar att sköta sin ekonomi i linje med principerna för en självstyrelse tryggas. Lagpropositionen måste ses över som en helhet. Finansieringen borde från första början uppmuntra till att befolkningen ska må bra; nu saknas det incitament.

Även om man i finansieringen tar hänsyn till förändringar i servicebehov, förändringar i kostnadsnivå, förändringar i uppgifter och skyldigheter samt det att kostnaderna årligen kontrolleras i efterskott inrymmer den en felaktighet, eftersom förändringar i servicebehov enbart beaktas till 80 procent. I praktiken innebär det här att landskapet belastas av en inbyggd besparingsplikt som tillsammans med den sänkta finansieringen kommer att få avsevärda konsekvenser för en del regioner.

De koefficienter som används för att fastställa finansieringsbehovet måste ändras. I lagpropositionen bestämmer prevalensen 79,7 % och invånarantalet 13,1 % av finansieringen. Finansieringskoefficienterna måste förenklas och göras mera sporrande, och vikt-koefficienterna måste ändras. I jämförelse med de flesta landskap är befolkningen i Österbotten förhållandevis frisk. Den föreslagna finansieringsmekanismen straffar landskapet för detta, eftersom den i för hög grad betonar diagnoser och sjukdomsrelaterade koefficienter. Finansieringsmodellen tar inte i beaktande tidigare satsningar på förebyggande verksamhet eller det faktum att varje landskap ändå måste upprätthålla ett servicesystem även om befolkningen är friskare.

I finansieringen bör koefficienten för tvåspråkighet åtminstone fördubblas för att motsvara de reella kostnaderna, samtidigt som finansieringen för skärgård samt främjande av hälsa och välfärd bör höjas. I finansieringen måste även avstånden inom landskapet och avståndet från landskapet till universitetssjukhus ges större vikt. Räddningsväsendets riskkoefficienter måste utvärderas på nytt för att de regionala särdragen ska bli bättre beaktade.

Övergångsutjämnningen av finansieringen bör vara längre (10 år) och den maximala förändringsutjämnningen måste begränsas till maximalt +/- 75 euro.

Kronoby kommun hör till landskapet Österbotten och i fortsättningen till Österbottens vårdlandskap. Kommunen anskaffar för närvarande den service som hänför sig till räddningsväsende, socialvård och hälsovård av Mellersta Österbotten genom avtal. Invånarna i Kronoby kommun, borde om regionen så det anser, ges möjlighet att tillhandahålla sina tjänster tillsammans med Mellersta Österbotten.

I lagpropositionen begär man också om ett förslag till ett landskap som kunde stöda utvecklandet av svenskspråkiga tjänster. Det här en synnerligen omfattande uppgift som förutsätter att landskapet har tillgång till tillräckligt omfattande svenskspråkiga personalresurser; en klar koppling till forsknings- och universitetsvärlden; en ekonomisk stabilitet och möjlighet att allokera resurser till ifrågasvarande verksamhet samt ett omfattande serviceutbud som räcker till att trygga tillhandahållandet av mångsidiga uppgifter. Österbottens vårdlandskap är det enda landskapet i Finland på fastlandet med svenskspråkig majoritet. Av de tvåspråkiga landskapen har landskapet Österbotten de bästa förutsättningarna att tillhandahålla tjänster på de bägge inhemska språken och nationellt stöda andra landskap när det gäller svenskspråkiga tjänster men även i omfattande grad när det gäller myndighetsuppgifter. I och med detta så är det naturligt att Österbotten ska ansvara för sammanjämningen av de tvåspråkiga vårdlandskapens ömsesidiga avtal samt för sammanjämningen av avtal som ingås med övriga landskap gällande klienter som behöver svenskspråkiga tjänster. Paragraferna bör även ge ett tydligt mandat till att koordinera och utveckla, men också ge möjligheter till att bestämma om hur tjänster, utveckling och forskning ska centraliseras för att kunna erbjuda de mest avancerade tjänsterna på svenska, och hur man ska hantera eventuella meningsskiljaktigheter mellan vårdlandskapen. Tillräcklig finansiering bör även allokeras för ändamålet.

Kårkulla och Eskoo är specialomsorgsdistrikt som tillhandahåller landskapsöverskridande verksamhet i vår region, och vars personal, kompetens och egendom kommer att överföras till flera vårdlandskap. Nödvändig kompetens, utvecklingsverksamhet, resurser och tjänster på specialnivå måste tryggas över språk- och landskapsgränserna.

90. Övriga specificerade författningsändringsförslag.

-

Berg Päivi
Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä